

Archimédés

Literatura

In: Zdeněk Halas (editor); Jindřich Bečvář (author); Martina Bečvářová (author); Zdeněk Halas (author); Tereza Bártlová (author); Vlasta Moravcová (author): Archimédés. Několik pohledů do jeho života a díla. (Czech). Praha: MATFYZPRESS, Vydavatelství Matematicko-fyzikální fakulty v Praze, 2012. pp. 127–132.

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/402383>

Terms of use:

- © Matfyzpress
- © Halas, Zdeněk
- © Bečvář, Jindřich
- © Bečvářová, Martina
- © Bártlová, Tereza
- © Moravcová, Vlasta

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

IV.

ADDENDA

LITERATURA

1 Vydání a překlady Archimédových spisů

- [Czw1] Archimedes: *Über Spiralen*. Übersetzt und mit Anmerkungen und einem Anhang versehen von Dr. Arthur Czwalina-Allenstein. Ostwalds Klassiker der exakten Wissenschaften, Nr. 201, Akademische Verlagsgesellschaft M. B. H., Leipzig, 1922, 71 stran.
- [Czw2] Archimedes: *Kugel und Zylinder*. Übersetzt und mit Anmerkungen versehen von Dr. Arthur Czwalina-Allenstein. Ostwalds Klassiker der exakten Wissenschaften, Nr. 202, Akademische Verlagsgesellschaft M. B. H., Leipzig, 1922, 80 stran.
- [Czw3] Archimedes: *Über Quadratur der Parabel und Über das Gleichgewicht ebener Flächen oder über den Schwerpunkt ebener Flächen*. Übersetzt und mit Anmerkungen versehen von Dr. Arthur Czwalina-Allenstein. Ostwalds Klassiker der exakten Wissenschaften, Nr. 203, Akademische Verlagsgesellschaft M. B. H., Leipzig, 1923, 64 stran.
- [Czw4] Archimedes: *Über Paraboloide, Hyperboloide und Ellipsoide*. Übersetzt und mit Anmerkungen versehen von Dr. Arthur Czwalina. Ostwalds Klassiker der exakten Wissenschaften, Nr. 210, Akademische Verlagsgesellschaft M. B. H., Leipzig, 1923, 73 stran.
- [Czw5] Archimedes: *Über schwimmende Körper und die Sandzahl*. Übersetzt und mit Anmerkungen versehen von Dr. Arthur Czwalina. Ostwalds Klassiker der exakten Wissenschaften, Nr. 213, Akademische Verlagsgesellschaft M. B. H., Leipzig, 1925, 82 stran.
- [Czw6] Archimedes: *Abhandlungen; Über Spiralen/Kugel und Zylinder/Die Quadratur der Parabel/Über das Gleichgewicht ebener Flächen/Über Paraboloide, Hyperboloide und Ellipsoide/Über schwimmende Körper/Die Sandzahl*. Übers. u. Anm.: A. Czwalina-Allenstein, 3., erw. Auflage. Reprint der Einzelbände 201, 202, 203, 210 und 213, Ostwalds Klassiker der exakten Wissenschaften, Verlag Harri Deutsch, Frankfurt am Main, 2009, 386 stran.
- [Ee] Ver Eecke P.: *Les Oeuvres Complètes d'Archimède*. Paris, Bruxelles, 1921; 2. vydání (bez Eutokiových komentářů): Paris, Bruxelles, 1960.
- [Hea] Heath T. L.: *The Works of Archimedes. Edited in Modern Notation with Introductory Chapters*. Cambridge University Press, 1897; další vydání: Dover Publications, Inc., Mineola, New York, 2002; německý překlad: *Archimedes Werke. Mit modernen Bezeichnungen herausgegeben und mit einer Einleitung versehen*. Deutsch von Dr. Fritz Kliem, Verlag von O. Häring, Berlin, 1914.
- [Heal] Heath T. L.: *The Method of Archimedes, Recently Discovered by Heiberg. A Supplement to The Works of Archimedes*. Cambridge University Press, 1912.
- [Hei] Heiberg J. L. (ed.): *Archimedis Opera Omnia cum Commentariis Eutocii, I.–III.*, Teubner, Leipzig, 1880–1881; 2. vydání (výrazně přepracované a doplněné): Teubner, Leipzig, 1910, 1913, 1915; reprint Stuttgart, 1972.
- [Heil] Heiberg J. L.: *Eine neue Archimedeshandschrift*. Berlin, Hermes, XLII(1907), 234–303.
- [Mu] Mugler C.: *Archimède. Texte et traduction, I.–IV.* Les Belles Lettres, Paris, 1970–1972.

- [Ne] Netz R.: *The Works of Archimedes*. Translation and Commentary. Volume 1: *The Two Books On the Sphere and the Cylinder*. Cambridge University Press, Cambridge, 2004.
- [Niz] Nizze J. E.: *Archimedes von Syrakus Vorhandene Werke*. C. Loeffler, Stralsund, 1824.
- [Pet] Archimed: *Dve knihy o šare i cilindre, izmerenie kruga i lemmy*. Pevod s grečes-kogo F. Petruševskogo. SPb, 1823.
- [Rud] Rudio F.: *Archimedes, Huygens, Lambert, Legendre*. Leipzig, 1892. (obsahuje Archimedův spis *Über Kreismessung*); rusky: *O kvadrature kruga*. 3. vydání, Moskva, Leningrad, 1936.
- [Sut2] Suter H.: *Der Oculus Archimedeus oder das Syntemachion des Archimedes. Zum ersten mal nach zwei arabischen Manuskripte der Königlichen Bibliothek in Berlin herausgegeben und übersetzt*. Abhandlungen zur Geschichte der Mathematik 9(1899), 491–500.
- [Ve] Veselovskij I. N.: *Archimed. Sočinenija*. Pevod, vstupil'na ja stat'ja i kommentarii I. N. Veselovskogo; pevod arabskich tekstov B. A. Rozenfel'da. Gosudarstvennoe izdatel'stvo fiziko-matematičeskoj literatury, Moskva, 1962.

České překlady

- [Va1] *Archimedovo měření kruhu. Úvod a překlad M. Valouch*. Výroční zpráva c. k. státního vyššího gymnasia v Litomyšli, Litomyšl, 1903, 1–25.
- [Va2] *Archimeda Syrakusského Počet pískový*. Přeložil prof. Miloslav Valouch, Výroční zpráva c. k. státního vyššího gymnasia v Litomyšli roku 1905–06, Litomyšl, 1906, 3–13; přetisk: Česká matice technická, Praha, 1993.
- [Vr] *Archimedův výklad Eratosthenovi o mechanických způsobech zkoumání*. Z řečtiny přeložil Fr. Vrána, III. výroční zpráva c. k. státního gymnasia v Prostějově za školní rok 1908/9, tiskem knihtiskárny Václava Horáka v Prostějově, nákladem vlastním, Prostějov, 1909, 3–18.
- [Ma] Mačák K.: *Tři středověké sbírky matematických úloh. Alkuin, Métrodóros, Abú Kámil*. Dějiny matematiky, sv. 15, Prometheus, Praha, 2001.
- [St] Studnička F. J.: *Archimedes*. Živa 8(1898), č. 5, str. 133–135, č. 6, str. 178–180.

2 Literatura

- [Aus] Ausonius: *Decimi Magni Ausonii Burdigalensis opuscula*. Ed. R. Peiper, Teubner, Leipzig, 1886; 2. vyd. rev. Sextus Prete, Teubner, Leipzig, 1978.
- [Bar] Barbaro D.: *La Pratica della prospettiva*. Venice, 1568.
- [BBB] Berggren L., Borwein J. M., Borwein P.: *Pi: A Source Book*. Springer, 2004.
- [BD1] Bečvář J., Dlab V.: *Babylonský výpočet čísla $\sqrt{2}$* . Učitel matematiky 19(2011), 66–71.
- [BD2] Bečvář J., Dlab V.: *Ještě k číslu $\sqrt{2}$: Babylon a řetězové zlomky*. Učitel matematiky 20(2011), 26–29.
- [Bec] Beckmann P.: *A History of π* . St. Martin's Press, New York, 1971; česky: *Historie čísla π* . Academia, Praha, 1998.
- [BeJ1] Bečvář J.: *Hrdinský věk řecké matematiky II*. In Historie matematiky II, Edice Dějiny matematiky, sv. 7, Prometheus, Praha, 1997, 6–28.

- [BeJ2] Bečvář J. a kol.: *Matematika ve středověké Evropě*. Edice Dějiny matematiky, sv. 19, Prometheus, Praha, 2001.
- [BeJ3] Bečvář J.: *Cesta k Eukleidovým Základům*. G – Slovenský časopis pre geometriu a grafiku 4(2007), č. 7, 5–24.
- [BeJ4] Bečvář J.: *Aristarchovo měření vesmíru a Eratosthenovo měření Země*. Sborník *Astronomie pro všechny*, Hvězdárna Valašské Meziříčí, 2008, 3–16.
- [BeJ5] Bečvář J.: *Teorie proporcí (od Eudoxa až k Dedekindovi)*. In L. Dostálová (ed.): *Eukleides: Základy geometrie*. Sborník příspěvků ze semináře katedry filozofie Fakulty filozofické ZČU, Plzeň, 2008, 63–105.
- [BeM1] Bečvářová M.: *Eukleidovy Základy, jejich vydání a překlady*. Edice Dějiny matematiky, svazek č. 20, Prometheus, Praha, 2002, 297 stran.
- [BeM2] Bečvářová M.: *Česká matematická komunita v letech 1848 až 1918*. Edice Dějiny matematiky, svazek č. 34, Matfyzpress, Praha, 2008.
- [BeM3] Bečvářová M.: *Archimédovy práce česky*. 29. mezinárodní konference Historie matematiky, Matfyzpress, Praha, 2008, str. 92–102.
- [Bel] Bell A. H.: *The "Cattle Problem". By Archimedes 251 B.C.* Amer. Math. Monthly 2(1895), 140–141.
- [BŠ] Bečvář J., Štoll I.: *Archimedes. Největší vědec starověku*. Edice Velké postavy vědeckého nebe, svazek č. 11, Prometheus, Praha, 2005.
- [Bü] Bürk A.: *Das Āpastamba-Śulba-Sūtra*. Zeitschrift D. M. G. 55(1901), 543–591, 56(1902), 327–391.
- [Ci] Cicero M. T.: *Tuskulské hovory*. Svoboda, Praha, 1976.
- [Cl1] Clagett M.: *Archimedes in the Middle Ages*. Vol. I, University of Wisconsin Press, Madison, Wisconsin, 1964.
- [Cl2] Clagett M.: *Archimedes in the Middle Ages*. Vol. II–V, American Philosophical Society, Philadelphia, 1976–1984.
- [Cro] Cromwell P. R.: *Polyhedra*. Cambridge University Press, Cambridge, 1997.
- [Dat] Datta B.: *Ancient Hindu Geometry: The Science of the Sulba*. Cosmo Publications, New Delhi, 1993.
- [Dij] Dijksterhuis E. J.: *Archimedes*. Ejnar Munksgaard, Copenhagen, 1956; anglický překlad: C. Dikshoorn, with a new bibliographic essay by Wilbur R. Knorr, Princeton University Press, Princeton, 1987.
- [Dür1] Dürer A.: *Underweysung der Messung mit dem Zirckel und Richtscheyt in Linien, Ebenen und gantzen Corporen*. Nürnberg, 1525.
- [Dür2] Dürer A.: *Vier Bücher von menslicher Proportion*. Nürnberg, 1528.
- [En] Ennodius: *Magni Felicis Ennodii opera omnia*. Recensuit et commentario critico instruxit Guilelmus Hartel. Wien, 1882.
- [EL] Eymard P., Lafon J.-P.: *Autour du nombre π* . Hermann, Paris, 1999; anglický překlad: *The number π* . American Mathematical Society, 2004.
- [Eukl] Eukleides: *Eukleidovy Základy (Elementa)*. Přeložil František Servít, Jednota českých matematiků, Praha, 1907, 315 stran..
- [Fie] Field J. V.: *Rediscovering the Archimedean Polyhedra: Piero della Francesca, Luca Pacioli, Leonardo da Vinci, Albrecht Dürer, Daniele Barbaro, and Johannes Kepler*. Archive for History of Exact Sciences 50(1997), 241–289.

- [Fra1] della Francesca P.: *Libellus de quinque corporibus regularibus*. Eds. M. Dalai Emiliani, C. Grayson, C. Maccagni et al., Florence, 1995.
- [Fra2] della Francesca P.: *Trattato d'abaco: Dal Codice Ashburnhamiano 280 (359*.291*) della Biblioteca Medicea Laurenziana di Firenze*. Ed. G. Nicco Fasola, Florence, 1942.
- [FwR] Fowler D., Robson E.: *Square Roots Approximations in Old Babylonian Mathematics: YBC 7289 in Context*. *Historia Mathematica* 25(1998), 366–378.
- [Gold] Goldstein B.: *Eratosthenes on the measurement of the Earth*. *Historia mathematica* 11(1984), 411–416.
- [Gow] Gow M.: *Archimedes: Mathematical Genius of the Ancient World*. Great Minds of Science Series, Enslow Publishers, Inc., Berkeley Heights, NJ, U.S.A., 2005.
- [Gü1] Günther S.: *Die quadratischen Irrationalitäten der Alten und deren Entwicklungsmethoden*. Leipzig, 1882.
- [Gü2] Günther S.: *Abriß der Geschichte der Mathematik und der Naturwissenschaften im Alterum*. in Iwan von Müller: *Handbuch der klassischen Altertumswissenschaft*. Band V., Teil 1, München, 1894.
- [Hea2] Heath T. L.: *Aristarchus of Samos*. Oxford, 1913; reprint: Dover, New York, 1981.
- [Hea3] Heath T. L.: *A History of Greek Mathematics I, II*. Clarendon Press, Oxford, 1921, reprint: Dover, New York, 1981.
- [Hea4] Heath T. L.: *Greek Astronomy*. Dent, London, 1932; reprint: Dover, New York, 1991.
- [Hel] van Helden A.: *Measuring the Universe: Cosmic Dimensions from Aristarchus to Halley*. Chicago University Press, Chicago, 1984.
- [Hen] Henderson D. W.: *Square Roots in the Sulbasutra*. In C. A. Gorini (ed.): *Geometry in Work*. Papers in Applied Geometry, MAA Notes Number (53)2000, 39–45.
- [Chi] Chinčín A. J.: *Řetězové zlomky*. Přírodovědecké vydavatelství, Praha, 1952.
- [Jam] Jamnitzer W.: *Perspectiva corporum regularium*. Nürnberg, 1568.
- [Kag] Kagan V. F.: *Archimedes. Stručný nástin života a díla*. Orbis, Praha, 1953; přeloženo z ruského originálu: *Archimed*. Gosudarstvennoe izdatelstvo techniko-teoretičeskoy literatury, Moskva-Leningrad, 1951.
- [Katz] Katz V. J. (ed.): *The Mathematics of Egypt, Mesopotamia, China, India, and Islam. A Sourcebook*. Princeton University Press. Princeton, Oxford, 2007.
- [Kep] Kepler J.: *Harmonices Mundi libri V*. Godofredi Tampachii, Linz, 1619.
- [Kno1] Knorr W. R.: *Archimedes and the Measurement of the Circle: A New Interpretation*. *Archive for History of Exact Science* 15(1975/1976), 115–140.
- [Kno2] Knorr W. R.: *Archimedes and the Elements: Proposal for a revised chronological ordering of the Archimedean corpus*. *Archive for History of Exact Sciences* 19(1978), 211–290.
- [Kno3] Knorr W. R.: *The Ancient Tradition of Geometric Problems*. Birkhäuser, Boston, Basel, Stuttgart, 1986.
- [Kno4] Knorr W. R.: *Archimedes' Dimension of the Circle: A View of the Genesis of the Extant Text*. *Archive for History of Exact Science* 35(1986), 281–324.
- [Kno5] Knorr W. R.: *Textual Studies in Ancient and Medieval Geometry*. Birkhäuser, Boston, 1989.

- [KrA] Krumbiegel B., Amthor A.: *Das problema bovinum des Archimedes*. Zeitschrift für Mathematik und Physik (Historisch-literarische Abtheilung) 25(1880), 121–136, 153–171.
- [Les] Lessing G. E.: *Zur Geschichte und Litteratur. Aus den Schätzen der herzoglichen Bibliothek zu Wolfenbüttel*. Zweyter Beytrag, Braunschweig, 1773.
- [Liu] Liu Y., Hu C., Comotti A., Ward M. D.: *Supramolecular Archimedean Cages Assembled with 72 Hydrogens Bonds*. Science 333(2011), 436–440.
- [LP] Leonardo Pisano: *Scritti di Leonardo Pisano, matematico del secolo decimoterzo, I.–II., pubblicati da Baldassarre Boncompagni*. Tipografia delle scienze matematiche e fisiche, Roma, 1857, 1862.
- [Mač] Mačák K.: *Tři středověké sbírky matematických úloh*. Dějiny matematiky, Praha, 2001, 58–60.
- [NAW] Netz R., Acerbi F., Wilson N.: *Towards a Reconstruction of Archimedes' Stomachion*. Sciamus 5(2004), 67–99.
- [Nel1] Nelson H. L.: *A solution to Archimedes' Cattle Problem*. J. Recreational Math. 13(1981), 162–176.
- [Nel2] Nelson H. L.: *Oxen of the Sun*. Scientific American 245(1981) no. 1, p. 84.
- [NgS] Neugebauer O., Sachs A.: *Mathematical Cuneiform Texts*. American Oriental Series, Vol. 29, American Oriental Society, New Haven, Connecticut, 1945.
- [NN] Netz R., Noel W.: *The Archimedes Codex. How a Medieval Prayer Book is Revealing the True of Genius of Antiquity's Greatest Scientist*. Orion Publishing Group, Weidenfeld & Nicolson, London, Da Capo Press, Cambridge, Mass., 2007; český překlad: *Archimedův kodex*. Přeložila Tereza Senjuková. Deus, Praha, 2008.
- [NNWT] Netz R., Noel W., Wilson N., Tchernetska N.: *The Archimedes palimpsest I, II*. Cambridge University Press, New York, 2011.
- [NST1] Netz R., Saito K., Wilson N., Tchernetska N.: *A New Reading of Method Proposition 14: Preliminary Evidence from the Archimedes Palimpsest*. Part 1, Sciamus 2(2001), 9–29.
- [NST2] Netz R., Saito K., Wilson N., Tchernetska N.: *A New Reading of Method Proposition 14: Preliminary Evidence from the Archimedes Palimpsest*. Part 2, Sciamus 3(2002), 109–125.
- [Pac1] Pacioli L.: *De divina proportione*. Venice, 1509.
- [Pac2] Pacioli L.: *Summa de aritmetica, geometria, proportioni e proportionalità*. Venice, 1494.
- [Pal] <http://www.archimedespalimpsest.org> [cit. 23. 5. 2012].
- [Pap] Hultsch F. (ed.): *Pappi Alexandrini collectionis quae supersunt. I–III*. Weidmann, Berlin, 1876–1878.
- [Paul1] Pauly A. (ed.): *Paulys Realencyclopädie der classischen Altertumswissenschaft*. Neue Bearbeitung begonnen von G. Wissowa fortgeführt von W. Kroll und K. Mittelhaus. J. B. Metzler, Stuttgart, Munich, 1894–1980.
- [Pau2] Cancik H., Schneider H.: *Brills New Pauly. Antiquity volumes*. Brill Online, 2012. <http://referenceworks.brillonline.com/entries/brill-s-new-pauly/> [cit. 19. 11. 2012].
- [Phi] Phillips G. M.: *Two Millennia of Mathematics*. Canadian Mathematical Society, Springer, New York, Berlin, Heidelberg, 2000, xii+223 stran.

- [Pic] Pickover C. A.: *Archimedes to Hawking: Laws of Science and the Great Minds Behind Them*. Oxford University Press, Oxford, 2008.
- [Pl1] Plutarchos: *Životy slavných Řeků a Římanů*. Díl I., Živá díla minulosti, Odeon, Praha, 1967.
- [Plo] Plofker K.: *Mathematics in India*. Princeton University Press, Princeton, New Jersey, 2009.
- [Pog] Pogoda Z.: *Galeria wielościanów*. Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa, 2005.
- [Sar] Saraswathi T. A.: *Development of Mathematical Ideas in India*. Indian Journal of History of Science 4(1969), 59–78.
http://www.dli.gov.in/rawdataupload/upload/insa/INSA_1/20005b65_59.pdf.
- [Sat] Sato T.: *Archimedes' On the Measurement of a Circle, Proposition 1: An Attempt at Reconstruction*. Japanese Studies in the History of Science 18(1979), 83–99.
- [Seg] Segal R.: *The Space Packed Architecture of Alfred Neumann, 1949–1968*. Dissertation, Princeton University, Princeton, 2011.
- [SFS] Schreiber P., Fischer G., Sternath M. L.: *New light on the rediscovery of the Archimedean solids during the Renaissance*. Archive for History of Exact Sciences 62(2008), 457–467.
- [Sche] Schepler H. C.: *The Chronology of π* . Mathematics Magazine 23(1950), 165–170, 216–228, 279–283.
- [Sig] Sigler, L.: *Fibonacci's Liber Abaci. A Translation into Modern English of Leonardo Pisano's Book of Calculation*. Springer, New York, 2002.
- [Sut1] Suter H.: *Über zwei arabische mathematische Manuskripte der Berliner Königl. Bibliothek*. Biblioth. math. 1898, 73–78.
- [Var] Vardi I.: *Archimedes' Cattle Problem*. Amer. Math. Monthly 105(1998), 305–319.
- [Vat] <http://www.ibiblio.org/expo/vatican.exhibit/exhibit/d-mathematics/Greek.math.html> [cit. 19. 11. 2012].
- [VeJ] Veselý J.: *π aneb 3,141 592 ...* Učitel matematiky 3(1995), č. 3(15), 1–10, č. 4(16), 1–13.
- [Vet] Vetter Q.: *Několik poznámek in margine Archimedových spisů, zvláště „Metody“*. Čas. přest. mat. a fyz., 49(1920), 224–244.
- [Vi] Vitruvius: *Deset knih o architektuře*. Přel. Alois Otoupalík, Antická knihovna 42/R, Arista, Baset, 2001.
- [Wer] Wertheim G.: *Die arithmetischen Epigramme der griechischen Anthologie*. Anhang III. In: Die Arithmetik und die Schrift über Polygonalzahlen des Diophantos von Alexandria. Teubner, Leipzig, 1890.
- [WGZ] Williams H. C., German R. A., Zarnke C. R.: *Solution of the Cattle Problem of Archimedes*. Math. Comp. 19(1965), 671–674.